

551 82 Jönköping

Yttrande

Datum
2026-02-16

Diarienummer
5.2.17-20220/2025-1

Regeringskansliet
Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Utredningen En stärkt hästnäring – för företagande, jämställdhet, jämlikhet och folkhälsa (SOU 2025:58)

Inledning

Jordbruksverket har beretts möjlighet att yttra sig över utredningen En stärkt hästnäring – för företagande, jämställdhet, jämlikhet och folkhälsa SOU2025:58.

Utredningen hanterar många olika områden som berör hästnäringen, vilka alla är viktiga för att få en fortsatt utveckling i näringen och för landsbygdsutveckling.

Inriktningen på den gemensamma jordbrukspolitiken 2027–2034 är att stimulera aktivt jordbruk, öka livsmedelsproduktion och minska jordbrukets miljö- och klimatpåverkan i hela Sverige. Mot den bakgrunden avstyrker Jordbruksverket flera av de förslag som utredaren har lagt fram om att hästnäringen ska omfattas av de stöd som ingår i den gemensamma jordbrukspolitiken.

Jordbruksverket avstyrker även förslag som redan omfattas av pågående uppdrag eller utredningar.

Jordbruksverket har i detta yttrande valt att kommentera områdena som berör statistik, den gemensamma jordbrukspolitiken i EU (GJP) och de veterinära frågorna.

Utredarens överväganden och förslag

2.10.1 Förbättra den grundläggande statistiken i hästnäringen

Utredarens förslag är att regeringen ger Jordbruksverket i uppdrag att ta fram nödvändiga system och lämpliga parametrar, bland annat antal hästar och anläggningar med häst samt produktions- och lönsamhetsmått, för att regelbundet kunna sammanställa data och följa utvecklingen av hästföretagandet och hästnäringen i Sverige.

Utredningen beskriver att det totala antalet hästar har räknats tre gånger sedan år 2000. Därutöver har Jordbruksverket, vilket inte nämnts i utredningen, räknat hästar vid de jordbruksföretag som ingår i Lantbruksregistret. Denna räkning har genomförts vart tredje till fjärde år i samband med den EU-reglerade strukturundersökningen. År 2010 var antalet hästar vid jordbruksföretag av en viss storlek 117 000 stycken och år 2016 var antalet 101 200 stycken, vilket innebär ungefär 30 % av det totala antalet hästar i landet. Vid den senaste räkningen år 2023 var antalet hästar vid jordbruksföretag 88 600 stycken.

Jordbruksverket menar att kunskap om antalet hästar i Sverige, och var i landet de finns är ett viktigt och kostnadseffektivt verktyg för modellering av såväl hästnäringens ekonomi som olika miljömässiga faktorer.

Det är inte rimligt att göra om tidigare hästräkningar med den höga uppgiftslämnarvärde som det innebär och den korta tid som uppgifterna kan användas som ram för fördjupad statistik. Jordbruksverket delar utredningens bedömning att statistik bör bygga på administrativa register. Jordbruksverket menar att grunden för att bygga upp långsiktig statistik är att genomföra åtgärder som förbättrar kvaliteten i de administrativa registren. Det ger ett mervärde både för registrens primära syfte och för statistikens kvalitet.

Jordbruksverket delar samma bild som utredaren om att det fortfarande saknas uppgifter om anläggningar och antal uppgifter utifrån tidigare uppskattade siffror. Jordbruksverket vill för kännedom upplysa om att det under sista kvartalet av 2025 skett en betydande ökning av registrerade hästanläggningar. Detta som ett resultat av den uppdaterade och mer användarvänliga e-tjänsten som driftsattes för registrering av anläggningar samt av en ökad medvetenhet hos aktörer (hästhållare) då allt fler veterinärer och hovslagare kräver registreringsnummer på anläggningen.

Jordbruksverket ansvarar för officiell statistik som rör primärproduktionen och inte efterföljande led inom hästsektorn. Statistisk om antalet hästar är inte ett EU-krav och Jordbruksverket prioriterar den statistik som följer av EU-förordningar. Till dess att det finns en kostnadseffektiv lösning ser inte Jordbruksverket någon möjlighet att producera statistik om produktions- och lönsamhetsmått för häst.

Jordbruksverket avstyrker utredarens förslag.

3.19.1 Inkludera hästföretagare i investeringsstödet för ökad konkurrenskraft och öronmärk delar av stödet till små företag och mindre investeringar

Utredaren föreslår att regeringen tillser att tillgången till finansiering för hästföretagare på jordbruksfastighet underlättas genom att inkludera hästföretagare i investeringsstödet för ökad konkurrenskraft i GJP i nästa programperiod för GJP.

Utredaren föreslår även att regeringen tillser att öronmärka delar av investeringsstödet för ökad konkurrenskraft i GJP till små företag och mindre investeringar.

Den svenska grundläggande utgångspunkten i arbetet med kommande reform är att den ska leda till lönsamhet, konkurrenskraft och förenkling för jordbruksföretagen. Samtidigt ska politiken bidra till uppfyllandet av gemensamt beslutade miljö- och klimatåtaganden. En förändrad omvärld innebär även ett ökat fokus på att främja en robust primärproduktion i hela landet som kan bidra till en trygg livsmedelsförsörjning.

Kommissionen har lämnat förslag på EU-förordningar inför nästa programperiod. I förordningarna finns riktlinjer för vilka stöd (interventioner) som medlemsländerna ska, eller i vissa fall kan använda. En del av budgeten är direkt riktad till jordbrukare som aktivt bidrar till livsmedelsproduktionen.¹ Det innebär begränsningar i möjligheten att vidga inriktningen av stöden till att omfatta fler målgrupper.

Utredaren föreslår att stöd till små investeringar och små företag ska öronmärkas i GJP. Kraven och komplexiteten i GJP förutsätter att det är ganska stora insatser som genomförs för att motivera den administrativa kostnaden, inte minst hos de företag som söker stöd. Det kan därför finnas nackdelar med att hantera mindre investeringar inom de här stöden.

I förslaget till NRP-förordning² finns stödet till LEADER utpekat, och utformningen kan komma att se ut på ett liknande sätt som i den nuvarande strategiska planen. Övriga stöd till landsbygdsutveckling, där även hästnäringen ingår skulle kunna utgöras av stöd till samarbete och stöd till kompetensutveckling.

¹ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av villkoren för genomförandet av unionens stöd till den gemensamma jordbrukspolitik för perioden 2028–2034, COM(2025) 560 final.

² Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Europeiska fonden för ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, jordbruk och landsbygd, fiske och sjöfart, välbefinnande och säkerhet för perioden 2028–2034 och om ändring av förordning (EU) 2023/955 och förordning (EU, Euratom) 2024/2509, COM(2025) 565 final.

Det är dock regeringen som slutligen avgör vilka samhällsbehov som GJP ska svara mot och vilka stöd vi ska ha i Sverige.

Jordbruksverket avstyrker utredarens förslag om att inkludera hästföretagare i investeringsstödet för ökad konkurrenskraft i GJP i nästa programperiod.

Jordbruksverket har inte utrett frågan om delar av investeringsstödet för ökad konkurrenskraft bör öronmärkas till små företag och mindre investeringar. Det är ytterst regeringen som fattar beslut om vilka stöd som Sverige ska införa i nästa programperiod.

3.19.2 Inkludera hästen i beräkningen av djurtätheten i kompensationsstödet

Utredaren föreslår att hästar ska ingå i djurtäthetsberäkningen för kompensationsstödet.

Kompensationsstödet ska kompensera lantbrukare i områden med naturförhållanden som gör det svårare att bedriva jordbruk och ska kompensera för merkostnader och inkomstbortfall föranledda av naturliga begränsningar i jordbruksproduktionen.

Många hästar används till andra näringar än jordbruk som till exempel hobby, sport, ridskolor och turridning. Om ett stöd skulle utgå till hästar skulle det vara nödvändigt att kunna urskilja vilka hästar som används i jordbruk.

Frågan om att hästar ska inkluderas i djurtäthetsberäkningen har varit aktuell tidigare men har inte implementerats bland annat för att registret inte är tillräckligt tillförlitligt. Precis som utredningen visar så finns det idag många fler hästar registrerade än vad som är det faktiska antalet. Hästdatabasen kan innehålla hästar som exporterats eller avlidit.

Det finns idag inte uppgifter som är tillräckligt tillförlitliga för att inkludera hästar i kompensationsstödet. Ofullständiga register kan innebära fel och slutligen finansiella korrigeringar för Sverige när EU reviderar stöden.

Jordbruksverket avstyrker utredarens förslag.

3.19.3 Underlätta finansiering av hästföretag

Utredaren föreslår att regeringen ger Jordbruksverket i uppdrag att undersöka om finansieringsinstrument inom ramen för GJP även kan vara aktuellt för hästnäringen.

I förhandsbedömningen³ ”Utvärderingsrapport 2025:9” som gjordes på uppdrag av Jordbruksverket ansåg utvärderarna att det inte var lämpligt att införa finansieringsinstrument för jordbruksföretagen. Marknadsanalysen visade på bristande lönsamhet vilket var främsta anledningen till att företagen inte fick lån. Oaktat detta bör finansieringsinstrument inte införas för hästnäringen inom ramen för GJP då den grundläggande svenska ståndpunkten är att GJP ska bidra med ökad lönsamhet, konkurrenskraft och förenkling för jordbruksföretag.

Jordbruksverket avstyrker utredarens förslag.

3.19.6 Minska regelbördan och ge stöd i det administrativa arbetet

Utredaren föreslår att regeringen ger Jordbruksverket i uppdrag att så långt som möjligt minska det totala antalet bestämmelser inom Jordbruksverkets ansvarsområde när det gäller hästverksamhet. Utredaren föreslår också att verket ska få ett separat återrapporteringskrav om arbete med att minska antalet bestämmelser som gäller hästverksamhet.

Så som Jordbruksverket tidigare har beskrivit, exempelvis i yttrandet över betänkandet Animalieproduktion med hög konkurrenskraft och gott djurskydd (SOU 2024:56) arbetar vi aktivt med att minska den faktiska regelbördan och den upplevda bördan genom att göra reglerna enkla och tydliga. Även moment som på olika sätt kopplar an till regelverken behöver göras enklare. Bemötande och service är viktiga delar i detta, såsom smidiga e-tjänster, användarvänliga system och tydlig information.

Regelförenkling är högsta prioritet på myndigheten och vi kommer fortsätta arbeta med detta oavsett regeringsuppdrag. Jordbruksverket avstyrker dock förslaget att regeringen ska ge oss förenklingsuppdrag avgränsade till enbart hästverksamhet och att ge oss ett separat återrapporteringskrav. Jordbruksverket behöver jobba med regelförenklingar och upplevd regelbörda inom alla områden inklusive hästverksamhet.

Jordbruksverket avstyrker därför utredarens förslag.

³ Svensson, A., Häggroth, S. & Lenefors, L. (2025). *Förhandsbedömning av finansieringsinstrument inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken*. Utvärderingsrapport 2025:9. Jordbruksverket.

3.19.7 Veterinära frågor

Veterinärtillgång

Utredaren skriver att de huvudsakliga problemen när det gäller det veterinära området kopplat till hästhållning handlar om veterinärtillgång dygnet runt.

Jordbruksverket vill betona att det i stort sett finns en hållbar djursjukvård i hela landet. Distriktsveterinärerna är en viktig del av den veterinära beredskapen och levererar akut djursjukvård och upprätthåller en pålitlig beredskap i sina tilldelade områden, dvs. i större delen av landet. Trots detta finns det fortfarande vissa delar av landet där den veterinära beredskapen som behövs för akuta situationer är otillräcklig, och det saknas fortfarande en långsiktig, heltäckande lösning för den beredskapen.

Ultraljuds- och dräktighetsundersökningar

Utredaren föreslår att regeringen ska tillsätta en utredning för att utreda om andra yrkeskårer än veterinärer, efter utbildning kan få utföra ultradjursundersökning inför seminering och dräktighetsundersökning av ston.

Jordbruksverket tillstyrker förslaget. Förutom att generellt utreda lämpligheten i att andra yrkeskårer än veterinärer ska kunna utföra dessa moment bör en eventuell utredning få i uppdrag att föreslå nödvändigt innehåll och omfattning av den utbildning som skulle krävas för ett säkert djurskydd.

Villkorad läkemedelsanvändning

Utredaren föreslår att regeringen ska tillsätta en utredning avseende möjligheten att införa villkorad läkemedelsanvändning, ViLA, för näringsverksamhet med häst samt utreda hur den bör vara utformad.

Jordbruksverket har i Regleringsbrevet för 2026 fått i uppdrag av regeringen att utreda förutsättningarna för att förenkla regelverket för villkorad läkemedelsanvändning. Jordbruksverket anser att möjligheten att införa villkorad läkemedelsanvändning för häst ryms inom ramen för det uppdraget. Som vi har skrivit i tidigare yttranden är vi dock tveksamma till om utvidgad ViLA kommer bidra till ökad veterinärtillgång i glesbygd eller under jourtid.⁴

Med hänsyn till det redan pågående uppdraget inom området avstyrker Jordbruksverket utredarens förslag om att tillsätta en utredning om villkorad läkemedelsanvändning för häst.

⁴ Jordbruksverkets yttrande, Bättre förutsättningar inom djurens hälso- och sjukvård, SOU 2022:58, dnr 5.2.17-2369/2022 och Animalieproduktion med hög konkurrenskraft och gott djurskydd, SOU 2024:56, dnr 5.1.17-19844/2024.

Hälsointyg vid transport av häst

Utredaren föreslår att regeringen ska tillsätta en utredning för att utreda om transport av hästar för avel och veterinärvård kan inkluderas i undantaget från kravet på hälsointyg vid transporter inom Norden.

Vissa transporter kan undantas från kravet på hälsointyg. Sådana undantag regleras dock inom EU-rätten, och enligt Jordbruksverket kan de breda undantag som utredningen eftersträvar inte genomföras i nationell lagstiftning förrän frågan först har behandlats på EU-nivå. Jordbruksverket avstyrker därför förslaget om att tillsätta en utredning.

3.19.8 Utveckla digitala hästpass

Utredaren föreslår att Jordbruksverket får i uppdrag att utveckla system för och införa digitala hästpass som komplement till fysiska hästpass.

Utredaren motiverar förslaget med att det skulle förbättra statistiken över antal hästar i Sverige, var hästar hålls med mera. Viss sådan statistik av bättre kvalitet skulle dock redan kunna tas fram med befintliga system, såsom Jordbruksverkets anläggningsregister (Djurplats) om fler registrerade sina uppgifter där.

Jordbruksverket ser att vi även inom hästhållningen behöver ta vara på digitaliseringens möjligheter. Precis som utredaren säger kan digitala hästpass, appar med mera vara ett komplement till fysiska hästpass. Det är viktigt att vara medveten om att sådana har en begränsad användbarhet eftersom de endast kan visa att hästen har ett hästpass och får flyttas inom Sverige. För att få bättre statistik krävs till exempel fortfarande att hästarna registreras på en anläggning i ett system som är separerat från själva hästpasset. Om hästpasset är i fysisk eller digital form påverkar inte möjligheten att registrera en häst på en anläggning.

Att ersätta de fysiska hästpassen förutsätter sannolikt att alla hästar i EU registreras i en gemensam databas. Detta eftersom hästar flyttas i betydligt större utsträckning än många andra djur och det blir komplicerat att hantera djur enligt olika regelverk beroende på varifrån de kommer. Med beaktande av bland annat de utvecklingskostnader som ett digitalt hästpasssystem skulle medföra, anser Jordbruksverket att det inte är den mest lämpliga prioriteringen just nu.

Om regeringen ger Jordbruksverket ett sådant uppdrag behöver det vara finansierat. Jordbruksverket vill också peka på risken att annan angelägen systemutveckling påverkas av sådana uppdrag.

Utredningen tar också upp möjligheterna att lagra information i hästars chip, till exempel om vaccinationer. Detta är inte möjligt idag och det skulle sannolikt

kräva att systemet genomförs gemensamt i hela EU för att inte information ska gå förlorad när hästar flyttas mellan länder.

Jordbruksverket avstyrker förslaget.

5.8.8 Det behövs mer stöd för investeringar i anläggningar inom hästverksamheter

Utredaren föreslår att regeringen ger Jordbruksverket i uppdrag att se över möjligheten att i nästa programperiod för den EU-gemensamma jordbrukspolitiken införa ett investeringsstöd för fritids- och idrottsanläggningar på liknande sätt som inom ramen för Landsbygdsprogrammet 2014–2020 i nästa programperiod.

I nuvarande programperiod 2021–2028 finns möjligheter att söka investeringsstöd för investeringar för fritidsanläggningar inom området LEADER i Sveriges strategiska plan.

LEADER ska stärka den lokala befolkningens tillgång till infrastruktur och förbättra levnadsvillkor inklusive fritid, kultur med mera som utgör förutsättningar för attraktivt boende, ungas delaktighet, företagsutveckling och civilsamhället. Inriktningen på vad stöden kan användas till tas fram i de lokala utvecklingsstrategierna.

Enligt förordningsförslaget ska stödet till LEADER fortsätta i nästa programperiod med liknande inriktning som i den nuvarande perioden.

Jordbruksverket avstyrker utredarens förslag då det finns möjligheter till investeringsstöd inom LEADER.

I detta ärende har generaldirektören Anna Olofsson beslutat. Camilla Linder har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också ställföreträdande chefsjuristen Håkan Jöngren, Andreas Mattisson, Annett Kjellberg, Hillevi Lindström, Maria Ekengard, och Emmi Unnerfors deltagit.

Anna Olofsson

Camilla Linder

Yttrandet har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.